

Szerkesztői szállítás
Belső-kiadószáma 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.
Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatkak vissza.
Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.
Hirdetési díjak:
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppel Alajosnál (Wollzeile 22 Haasensteint és Vogelnél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Maros-Vásárhely jul. 9.

(Néhány igénytelen szó az idei 2653. sz. pénzügyministeri leirathoz.)

II.

Az előbbi szakaszban kimutatni véltük, hogy egyenetlen területű és népességű megyék mellett az országos adónak leszámítolási kulcsa egy és ugyanaz csak akként lehet, ha vagy újabb terhekkel tetézzük a meglevő terheket, vagy pedig példátlan rossz adminisztrációt kívánunk teremteni; s kimutattuk, hogy e bajon a törvényhozásnak a megyék helyes területi felosztásával lehet segíteni, s pedig mihamarabb, és annál inkább, mivel, ha a törvényhozás a községek rendezéséről szóló t.-cz. 1. §. c. pontja alatt a korlátoltabb anyagi viszonyokkal bíró községeknek — teendőik elhordozhatása tekintetéből — csoportosítását mondotta ki, épen úgy a törvény által megszabott teendők vitelére elégséges és alkalmas megyéket is kell hogy alakítson.

A mint említettük, a XLII. t.-cz. 90-ik §-a a közigazgatást „állami“-nak mondja, s vajjon nevezetesebb részleteiben tisztán az-e az? Felelet: nem! Vagy teljesen önkormányzattal bír-e az? Felelet: nem! P. o. újonczjutalékát maga a megye osztja ki és adminisztrálja, ellenben adójutalékát nem hogy önmaga osztaná ki, vagy szolgáltatná be, de még csak nem is ösmeri.

A törvényhatóságok célszerű területi felosztása mulhatatlanul be kell, és pedig mielőbb, hogy következzék, mert egy hatóság, mely 19 szigetsortból áll — mint Felső-Fehérmegye — több idegen hatóság kebelében, hat helyt soroz, s kilencz helyre fizeti adóját; egy megye, mely két hatóság területével közepén vágatva el, két egymástól mértföldekre eső kerületet képez; egy szék, melynek összes adója 40,327 frt, központi kormányzat mellett mind meg annyi lehetetlenség.

A területi felosztásnak jőni kell tehát és pedig hamar, s a midőn ez bekövetkezik: helyes lesz-e, a közadók kiosztását, biztosítását és behajtását a megyék hatáskörébe utalni?

Ezen kérdésre határozottan igenlőleg felelünk s elmondjuk indokainkat.

a) Az állam a kiirt célra nagy és költséges személyzetet tart, és pedig olyanokból, kik nagy részben a helyi viszonyokkal ismeretlenek, következik ebből az, hogy az állam e célra fordított költsége mellett is, a közadók biztosítása s behajtása többnyire nem helyes időben és a körülményekhez alkalmazott eszközökkel hajtatik végre, a miből — ha egyéb okokat elhallgatunk is — származik egyfelől a közadók és behajtói iránti idegenkedés, másfelől és főleg pedig a rossz és pontatlan adó adminisztráció; ellenben, ha az adókezelés a megyék hatáskörébe utasíthatnák, ezek a különben is szükségképen létező házi pénztári személyzetet — az állam részéről ezen célra jelenleg fordított személyzetnél s tehát a kiadásnál aránylag sokkal kevesebb költséggel szaporíthatnák és pedig úgy, hogy a célnak megfelelőbb legyen; ez által az állam egy bizonyos kiadástól menekülne, a megye pedig saját adója házi kezelésén kívül szükségletei fedezésére egy bizonyos összeget nyerne vissza, végre legjobban ismervén saját adózó polgárai anyagi viszonyait, általa vétetvén fel első helyen az elemi károk is; a közadók biztosítása és behajtása körüli eljárásra legalkalmasabb időt, a viszonyok- s körülményekhez legalkalmazhatóbb eszközöket legcélszerűbben választhatná meg, eljárása az adózókkal szemben — e

szerint — nem volna oly terhes, főleg pedig jobb, olcsóbb és gyorsabb volna az állammal szemben; az adózó közönség pedig az adókezelés kötelességét saját választott tisztviselőinél látván, kiket egyenkint bizottsága által bármikor is számoltathat, de e felett az adókiróvást és behajtást közvetve bizottsága által maga intézvé el, kötelességét nagyobb megnyugvással is teljesíthetné.

b) Eddig a közadók kezelésére — melyekből a közigazgatási szükséglet is fedeztetett — egy adóhivatal állott fenn, az 1870-ki XLII-ik t.-cz. életbeléptével pedig két adóhivatal állíthatnák föl, egyiknek hivatása az állami, másiknak pedig a házi adó kezelése, minekutána nem gondolhatja senki sem, hogy a hatóságoknál egy pénztárnok-, egy ellenőr- és egy számvévőből álló személyzet a közigazgatási szükséglet címén beveendő adónak — az eddigi teendőken kívül teljesítendő — kezelésére is elégséges volna; tehát e tekintetben is új adófelemlésnek — az így szaporított létszám fizetése végett — vagy pedig nagyon csekély fizetés mellett lehetetlen házi adókezelésnek nézendünk elébe.

Minden adónem behajtása teherrel jár, de ezen eljárás sokkal odiosusabb, kellemetlenebb azon tisztviselőre nézve, ki az adót kizárólag saját fizetésének törlesztése, rövidebben: önkielégíttetése végett igyekszik behajtani.

És ime, az új rendszerrel hasonló eset állana be, minekutána a kir. adóhivatal egyedül az állami adónak, a megyei pénztár és tisztai személyzet pedig a közigazgatási szükségletek között, főleg saját fizetésének — adó alakjában való — behajtására volna hivatva; tehát ez is egy okkal több hinnünk, hogy csekély fizetés és hasonló kötelezettségek mellett avatatlan kezek által tehetlen házi adókezelést nyernénk.

Igaz, hogy e tekintetből van még egy már említettük kisegítő eszköz: az adónak újabb meg újabb fölemlése; ettől azonban, a mint általán tudva van, csaknem minden adózó polgár visszaretten. Ellenben, ha egyáltalán az adók kezelése a megyék hatásköréhez tartoznék, a megyéknek a házi adó kezelésére mulhatatlanul, különben is rendszeresítendő személyzetet kívül, annak csak kevés pótlása szükségeltetnék, s így a mellett, hogy az állam a sokkal költségesebb adókezeléstől megkímélve volna, nagyobb összeget is képes lenne a megyék rendelkezésére bocsátani.

Az ily módon egyesítendő állami és házi adó behajtása és kezelése kevésbé kellemetlen, a kelőleg fizetett szakértő munkás, a megye viszonyait legjobban ismerő személyzettel pedig az adókezelés olcsóbb, gyorsabb s így helyesebb lehetne.

Állításunk támogatására elmondottuk általánoságban indokainkat; okokat helyesebbekkel legyőzni lehet, azonban helyeseknek ismert indokokat nélkülöző események a létesített cél felbomlásának magvát hordják önmagokban. Cserefalvi.

Igazságügyminiszteri rendelet

a maros-vásárhelyi sajtóbírószág előtt követtendő eljárás iránt.

1. §. Nyomatvány után elkövetett büntettek és vétségek elítélésére a m.-vásárhelyi kir. tábla területén sajtóbírószág és esküdtszék állíttatik fel Maros-Vásárhelyt.

2. §. A sajtóbírószág áll a maros-vásárhelyi kir. tábla tagjaiból kirendelendő egy elnök- és két ülnökből és egy szavazat nélküli jegyzőből, kiknek kiküldetése további rendeletig állandó leendő.

3. §. Az 1. §-ban érintett sajtóbírószág illetősége alá tartoznak mindazon büntettek és vétségek, melyek a maros-vásárhelyi kir. tábla területén megjelent nyomatvány után követtettek el.

Ha a nyomatványon sem a szerző, sem a kiadó, sem pedig a nyomda-tulajdonos megnevezve nincsen, a maros-vásárhelyi sajtóbírószág illetőségét a terjesztés helye megállapítja, ha pedig ily esetben az 1867. május 17-iki rendelet 5. §-a szerint a pesti sajtóbírószág is illetékes lenne, azon bíróság, melynél a vizsgálat megindítása előbb kéretett, lesz illetékes.

4. §. Ha sajtó után elkövetett büntettek és vétségek, az büntetésre méltó cselekvénnyel találkoznak össze, az utóbra nézve mindig külön eljárásnak és ítéletnek van helye.

5. §. Az esküdti képesítvánnyal bírók lajstroma a városi közgyűlésből kiküldendő három tagu bizottmány által készíttendő el.

5. §. Esküdti képesítvánnyal bírnak és ennelfogva az 1. §-ban érintett lajstromba felveendőek mindazok, kik:

a) életkoruknak 24 évét már elérték, s a 60 évet még tul nem haladták, ha évenként 200 frt tiszta jövedelemmel bírnak;

b) azok, kik habár életkoruknak 24 évét nem töltötték volna is be, s évi 200 frt tiszta jövedelemmel nem bírnának is, de hites ügyvédek, mérnökök a bölcsészeti, törvény- vagy az orvosi tudományok tudorai, okleveles sebészek, magyar tud. társasági tagok, nyilvános, rendes vagy segédtanítók.

7. §. Esküdti képesítvánnyal nem bírnak: egyházi személyek, szolgálatban levő vagy nyugalmazott katonák, bírák, köztudólok (tisztai vagy királyi vagy állam ügyészek), továbbá szolgák, napszámosok s általában azok, kik irni és olvasni nem tudnak, némák, vakok és siketek vagy nehéz hallásuak; végre fenyték alatt levő egyének.

8. §. Elkészülvén az esküdti képesítvánnyal bírók lajstroma, a városi közgyűlés 3 tagból álló új bizottmányt nevez ki, mely a lajstromot átnézi, s ha abban (vagy azért, mert belőle kimaradtak olyanok, kik a fenn meghatározott képesítvánnyal bírnak, vagy azért, mert olyanok irattak a lajstromba, kiknél a képesítvány hiányzik) hibák találtatnának, s ezek iránti panasz tétetnék: a hibákat kiigazítja, s a kiigazított lajstromból az ugynevezett szolgálati lajstromot elkészíti.

9. §. Az elkészült összeírások a törvényhatóság hivatali helyiségében nyilvánosan kitétetnek, s a kitétel napjától számíttandó és falragasztványok útján legalább három nappal előbb kihirdetendő 3 napi határidő alatt mindenkinek jogában áll a 8. §-ban érintett hibák, vagy hiányok miatt panaszt emelni, s a folyvást együtt ülő három tagu bizottmánynál benyújtani, mely a három napi határidő elteltével az emelt panaszokat megvizsgálja, azok felett határoz, s ahoz képest a lajstromot kiigazítja.

10. §. Az esküdti képesítvánnyal bírók lajstroma kiigazíttatván, a 8. §-ban érintett bizottmány a szolgálati lajstromot elkészíti.

E célra az esküdti képesítvánnyal bírók közül a legalkalmasabbakat és pedig legalább 72 és legfennebb 144 egyént kijelöli, s azoknak neveit külön papírszeletre írva, s edénybe téve, nyilvános ülésben sorba egymásután kihuzatja, és a sorshuzás által kijelölt sorban külön lajstrom-osztályba foglalja és pedig olyképen, hogy legalább két, legfeljebb négy osztályba soroztassanak és mindenik 36 a tagból álljon, az először kihuzott 36 képezvén az első, második 36 a második osztályt, s így tovább.

A lajstromban az illetők neve után kiteendő azok foglalkozása és lakása is.

11. §. A szolgálati lajstrom egy példányban a maros-vásárhelyi kir. tábla elnökének benyújtandó.

Az ily módon készített és osztályozott szolgálati lajstromból fognak sajtóvétségi esetben az esküdtisékek alakulni, és pedig az első évnegyedben az első osztályból, a második évnegyedben a második osztályból, és így tovább.

12. §. Az esküdtiséki eljárást vezető bíróság elnökének felhívására minden egyes esetben tartozik a törvényhatósági elnök, t. i. a polgármester azon esküdtiséki osztályt, melyet a folyó évnegyedben a szolgálat rendje ér, a bíráskodás helyére, s a tárgyalásra kitűzött hztáridőre berendelni. Minden ilyen mulasztásért vagy késedelemért a törvényhatóság elnöke felelős, azért a berendelés megtörténte kézbesítési ívvel, s a berendelt egyének sajátkezü elismerésével igazolandó.

13. §. Nyomatvány után elkövetett büntetésre méltó cselekvény esetében eljáró egy vagy a szükséghez képest több bünvizsgáló bírót az igazságügyminiszter nevez ki.

Köztudóul a maros-vásárhelyi sajtóbírószághoz a kir. közügyek igazgatója nevezetetik ki, ki magát segédszemélyzete által is képviselheti.

14. §. A büntető eljárás csak a köz- vagy magánvádlat panaszra folytán indítható meg.

Az át. b. törvénykönyv 487—491. §§-ban meghatározott cselekvények esetében a vád vitelére a 495. §-ban meghatározott feleket illeti, s a köztudó közben-járásnak csak az esetben van helye, mikor az érintett cselekvények közhatóságok vagy közhivatalban álló, vagy közmegbízásban eljáró személyek ellen, hivatalukban vagy megbízatásukban teljesített működésükre vonatkozólag követtettek el, s ezen hatóságok vagy személyek részéről e végre a köztudó megkeresetik.

Ha a köztudó az eljárás megindítására elegendő okot nem talál: a megkeresést visszautasíthatja. A sértett félnek azonban még mindig jogában áll önnön nevében vádat emelni.

Ha azonban ugyanazon cselekvénnyel köz- és magánvád alá tartozó vétség követtetett el a magánvád alá tartozó cselekvény bevádlását a köztudó jogosítva van magának fenntartani.

15. §. A büntetésre méltó cselekvény feljelentésének, eszközöltessék az tisztai vagy magánvád képeben, min-

dig a bűnvizsgáló bírónál kell történni, s szabatosan és világosan ki kell jelölni azon büntetésre méltó cselekvényt, melynek megfenyítését szorgalmazza, s azon egy vagy több helyet, melyek ezen cselekvényt tartalmazzák.

A vádlónak azonban jogában áll, a vizsgálat folyamában a vádlottnak a vizsgálat tárgyát képező cikk oly részei iránti kihallgatását, és illetőleg azokra a vizsgálat kiterjesztését is kívánni, a melyek a feljelentésben ki nem jelöltettek.

16. §. A vizsgáló bíró, kinél a büntetésre méltó cselekvény bejelentése történt, vizsgálatát mindenestre bevégezni tartozik, és öt illetőleg, mint a kinek hatásköre az egész országra kiterjed, illetőségi kifogásnak helye nem lehet.

17. §. A vizsgáló bíró mielőtt a vád elibe terjesztetett, a bevádolt nyomtatványokat, ha ezt szükségesnek véli, zár alá veheti, s ezen eljárásáról rendes jegyzőkönyvet vesz fel.

A zár alá vételt a vizsgáló bíró, vagy maga közvetlen eszközölheti, vagy annak teljesítésére szükség esetében távirat útján is a hatóságokat megkeresheti, kik eljárásukról szintén jegyzőkönyvet vesznek fel.

18. §. A vizsgáló bíró idézésére mindenki személykülönbség nélkül megjelenni tartozik, kivételt e szabály alól csak az országgyűlés tagjai képeznek, de csak az esetben, mikor mint vádlottak és nem mint tanúk idéztettek meg.

Az idézési végzés kézbesítése akár a vizsgáló bíró személyzete, akár megkeresés útján az illető törvényhatóság által, sőt tértívevény mellett posta útján is eszközölhető.

A meg nem jelenő vádlott ellen az általános büntető eljárásban foglalt szabályok szerint kell eljárni.

Ha a vádlottat a büntető eljárásban meghatározott minden eszköz megkísérlése mellett sem lehetne előkeríteni, a vizsgálat befejezendő s a további eljárás ezen vádlott ellen annak letartóztatásáig abban hagyandó.

19. §. A vizsgáló bíró a vizsgálat egy részének teljesítésére a hatóságokat megkeresheti.

A hatóságok úgy ezen, mint a vizsgáló bíró más tárgyu megkereséseit pontosan és haladéktól kötelesek teljesíteni.

20. §. A vizsgáló bíró kihallgatja mind a vádlottat, mind a kijelölt tanukat (t. i. azon személyeket, kiknek a vádra s védelemre vonatkozó bármely körülményről tudomásuk van) s a vizsgálatot mielőbb befejezni tartozik.

Eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel, melynek elején az eljárás helyét és idejét, valamint a vizsgálatra alkalmat adott okokat megemlíti, a kiválgott körülményeket híven elősorolja. Ezen ekkép szerkesztett s általa aláírt jegyzőkönyvet, a bevádolt nyomtatvánnyal, s a vizsgálat közben beérkezett egyéb mellékletekkel együtt az illető közbíróhoz azonnal átteszi, s ez a hozzá áttett irományok gondos áttekintése után, ha véleménye szerint a bűnvizsgálat kimerítve nincsen, a vizsgáló bírót, az előforduló hiányok kijelölése mellett a bűnvizsgálat folytatására azonnal felhívja, ki is a hiányok pótlása után az irományokat a közbíróhoz ismét késedelem nélkül visszaküldeni tartozik.

(Folyt. következik.)

BELFÖLD.

— A hivatalos lap 156-dik száma — mint táviratunk már jelezte is — meghozta a királyi miniszteri-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A Kolozsvár és Bánfy-Hunyad közti vasutvonal ingadozó talajának geológiai szerkezete.

Páray Elektől.

A fentebbi cím alatt Páray Elek honfitársunk jun. 14-dikén szabad előadást tartott a m. földtani társulat szakülésén.

Az érdek, mely bennünket e vasutvonalhoz köt s mely kivált az utóbbi napok sajnos eseményei folytán még jobban fokozódott, indokolja eljárásunkat, midőn az érdekes előadás főbb részleteit átvesszük lapunkba. Ha a szövegben előforduló rajzokat nélkülözni fogják is olvasóink, maga a tárgy s a népszerű előadási módor eléggé helyettesíti azokat.

Páray előadását így vezeti be: Mielőtt a Kolozsvár és Bánfy-Hunyad közti vaspálya ingatag talajának geológiai szerkezetéről szólanék, nem tartom feleslegesnek előzményképen felemlíteni, hogy Angol és Franciaországban a vasúti pályajelzésnél (trace), de különösen a földmunkálatok alkalmával, az érdekelt talaj földtani szerkezetét s egyúttal minőségét, tulajdonságát még a vágányok elkészítése előtt szakavatott geológus szokta megvizsgálni, sőt Észak-Amerikának minden egyes állama ilyes és más hasonló czélokra sajátlagos ugynevezett államgeológust tart; „State Geologist, State Geologist” név alatt. Nálunk az ilyes vizsgálatokat külföldi vasúti mérnökök szokták végezni, és hogy néha minő eredménnyel, azt fájdalom éppen a magyar keleti vasúti társulat kénytelen most — ámbár saját hibáján kívül — sajnos tapasztalni, miután a korábbi vállalkozók az említett vonalon levő vasúti bevágások és töltések munkálatainak nagyobb részét minden

um rendeletét az első folyamodású királyi törvényszékek és járásbírók székelyhelyek megállapítása tárgyában.

Itt közöljük az erdélyi részekre vonatkozó határozmányokat teljesen.

E szerint a székelyhelyek a következők:

Kolozsvár. Járásbírók Kolozsvár, Bánfy-Hunyad, Kolozs, Mós. — Szamosújvár Jb. Szamosújvár, Hidalmás, Pánczélesek, Szék. — Torda. Jb. Torda, Maros-Ludas, Felvincz, Alsó-Jára. — Nagy-Enyed. Jb. Nagy-Enyed, M. Ujvár, Balázsfalva. — Gyula-Fehérvár. Jb. Gy. Fehérvár, Algyógy, Szászváros. — Abrudbánya. Jb. Abrudbánya, Topánfalva. — Déva. Jb. Déva, Maros Illye, Vajda-Hunyad. — Hátszeg. Jb. Hátszeg, Puj. — Nagy-Szeben. Jb. N. Szeben, Szász-Sebes, Szelistye, Ujgyház, Szerdahely. — Fogaras. Jb. Fogaras, Sárkány, Zernyest. — Brassó. Jb. Brassó, Hosszúfalva. — Seps-Sz. György. Jb. Seps-Sz. György, Baróth. — K. Várhely. Jb. K. Várhely, Kovászna. — Cs. Szereda. Jb. Cs. Szereda, Cs. Sz. Márton. — Gy. Sz. Miklós. Jb. Gy. Sz. Miklós. — Beszterce. Jb. Beszterce, Teke. — Naszód. Jb. Naszód, Ó-Radna. — Dézs. Jb. Dézs, Bethlen, Magyar-Lápos. — M. Várhely. Jb. Marosvásárhely, Ny. Szereda, Mező-Bánd, Sz. Régen, D. Sz. Márton. — Sz. Udvarhely. Jb. Sz. Udvarhely, Sz. Keresztur, Etéd. — Segesvár. Jb. Segesvár, Kóhalom, N. Sink. — Medgyes. Jb. Medgyes, Erzsébetváros, Bolhács.

A rendelet 4-dik §-a a bányaujgyekre nézve az erdélyi részekben bírói hatósággal fölruhazza a gyulafehérvári k. törvényszéket a marosvásárhelyi k. tábla és a körösbányai k. törvényszék területein.

Ar 5-dik §, az esküdtisékek rendezéséről szóló törvény megalkotása, a sajtó útján elkövetett oly büntetendő cselekvények felett, melyek esküdtisék elé utalvák bírói hatósággal fölruhazza nálunk: 1., a kolozsvári k. törvényszéket, a kolozsvári, tordai, szamosújvári, enyedi, gyulafehérvári, abrudbányai és dézsai törvényszékek területein; 2., a nagyszebeni k. törvényszéket, a nagyszebeni, fogarasi, brassói, segesvári, medgyesi, dévai és hátszegi tszékek területein, és 3., a marosvásárhelyi k. törvényszéket, a marosvásárhelyi, naszodi, besztercei, szepsziszentgyörgy, kődivásárhelyi, csikszereai, gyergyószentmiklósi, székelyudvarhelyi tszékek területein.

A rendeletet gr. Anrássy Gyula és Bittó István írták alá.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 12.

— A Franciaországról jövő politikai hírek között mulatságosokkal is találkozunk, csak hogy azok jelentéktelenek, bár a külföldi lapok nem is tekintik olybá, mert róluk vezéreziknek. — Az egyik Chambord gróf legújabb proclamatója, melyet „kedves” francziához intézett. Sokat ígér nekik és végül mondja: kötelességeimet teljesíteni fogom; higgyetek egy becsületes ember és király szavának: Nincs senkinek oka kételkedni Chambord gróf becsületében, sőt ha neki tetszik magát V. Henriknek nevezettni, ám lássa ő, de mulatságos az, hogy magamat királynak nevezi, midőn a souverain nép a legújabb választások alkalmával megmutatta, hogy mily nagyra becsüli ő fölsége „legitim” jogait; de a legmulatságosabb az, hogy egy fönséges dynastia e legfönségebb feje ép abban apillanatban tett vallomást királyáról midőn Franciaország határszélén kifelé állott szekere rudja, különben Thiers, mint a végrehajtó hatalom feje, kénytelen lett volna Turaine-be küldeni, a ki V. Henrik ő Fölségének komolyan tudtára adja, hogy elégedjek meg a „Monseigneur” czimével, mert ha „Sire” czime után annyira vágyik, a souverain francia nép, mely legalább egyelőre a köz-

előre számítás és a talaj minőségének tekintetbe vétele nélkül, a legbűnösebb hanyagsággal engedték végrehajtani; elannyira, hogy a fenn említett államokban már közrendőri szempontból sem engedték volna meg egy ily ingatag alapon nyugvó vonal megnyitását. A nemsokára bekövetkezett balesetek még igen is igazolták az elkövetett hanyagságot, mert e munkálatok egy része koronként le is omlott, egy más része pedig minden időben hol összeomlással, hol lesikamlással fenyeget.

A magyar keleti vaspálya társulat részéről történt felszólítás következtében a minap lerándultam ezen vidékre, megvizsgálandó az érdekelt vasúti ingadozó talaj földtani szerkezetét, és úgy találtam, hogy az illető talajmetszések által feltárt rétegsorozat azonos azzal, melyet e teremben az 1870-dik évi november hó 23-án tartott szakülés alkalmával az 50 négyzet mérföldnyi területi kolozsvári medence rétegszerkezetéről elmondottam. Ez alkalommal s újságosnak tartom e rétegsorozatot emlékünke visszaidézni, már csak azért is, hogy kiderüljön az általam megvizsgált vaspálya részén, a különböző súlyedések és sikamlások oka, másfelől átlehessen látni, hogy csak mily uton és módon lehet és kell a már megtörtént bajon segíteni, a bekövetkezendőket pedig a lehetőleg elhárítani.

Azon alkalommal elmondottam volt, hogy a kolozsvári medence képletei között az Eocen korszakiak a legelterjedtebbek és egyszersmind leghatalmasabban kifejlődtek. Ezek mellett a Miocen és Pliocen korszakiak csaknem elenyésznek; az emberkorszakban pedig az Öözny (Diluvium) és Áradmány (Aluvium) az ő- és új árterével csak a völgyek lejtőfokos oldalain és fenekén észlelhetők. Maga a vasúti pálya is, B.-Hunyadtól kezdve Kolozsvárig mindenütt eocen talajon fut végig, s különösen a nagyobb bevágások kivétel nélkül mindenütt eocen rétegeket szelnek át.

Ez előtt 2 évvel a sztánai legnagyobb bevágást volt alkalmam Kolozs megye tudós főispánja, Eszterházy Kálmán

társaságot óhajtja, saját törvénye szerint fog itélteni oly állampolgár fölött, ki nem respektálja ugyan csak a souverain nép határozatait. A második mulatságos esemény Palikao egy levele, melyet a „Figaro” egész terjedelemben közöl. Ebben Palikao felelni akar ama vádakra, melyeket Trochu ellene a nemzeti gyűlésben emelt. E levél a legszerénytelenebb, mit ember valaha írt. Palikao tele torokkal hirdeti a magadicsóságát, hogy aztán Trochut lerántsa. De úgy látszik, mindkét úr nagyon sokat tud egymás dolgáról és mindkettőnek elég oka van egymást csak kesztűs kézzel érinteni.

— Bismarck herceg varzini magányában nem pihen teljesen, sőt ellenkezőleg az ügyek egy részét onnan intézi el; egy követségi tanácsos (Lothar Bucher) vele van, ki különben is ama hivatalos egyéniségek egyike, kik rendszeren a herceggel dolgoznak. Mielőtt Bismarck pomeraniai birtokán átment volna, lauenburgi utjáról Berlinbe ment, hogy részt vegyen ama tanácskozmányban, melyben a kormány a fölött határozott, mily állást foglaljon el az ultramontan iránynyal szemközt. Az „Allg. Zeitung” azt írta magának Berlinből, hogy e tekintetbe fontos és nagy horderejű határozatok hoztak; azonban egyházi forradalom alig lehetséges, mert midőn a kath. nemzeti egyház eszméje megpendült, Vilmos császár azt mondta: Arra mégis igen idős, hogy német-egyházi bolondságokkal foglalkozzék.

— A „National-Zeitung” egy hosszú vezércikkben bizonyítani igyekszik, hogy Orosz- és Németország között lehetetlen a háború, mert a két ország érdekei nem ütköznek össze. „Miként a németek soha sem igyekeznek kelet felé terjeszkedni, úgy nem igyekeznek az oroszok nyugat felé haladni.” Különben az oroszok és németek között ritkán is voltak véres összeütközések.

— A spanyol cortes gyűlés 5-ki ülésében a budget tárgyalása újra fölvetetett. Lanzca beszédet tartott, melyben a jövedelmi adó behozatalát támogatá.

— Valószínű, hogy a párisi bankkal kötött szerződés felbontása iránti kérdés, valamint a többi pénzügyi kérdések is, hétfő előtt nem fognak elintéztetni.

— A belgiumi képviselő-kamra 7-én 62 szavazattal 13 ellen elfogadta az idegenek kiutasítására vonatkozó törvény érvényének meghosszabbítását.

— Belgrádból, 9-ről jelentik, hogy a kormány Mijatovics pénzügyministeriumi osztályfőnököt nevezte ki Szerbia képviselőjévé a bécsi vasúti értekezletre.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 12. 9 ó. 50 p. d. e.

Érkezett: július 12. 11 ó. 30 p. d. e.

A berlini kormány kivételével, az angol, francia, bajor és szász cabinet szerencsekívánatát fejezte ki Beustnak az osztrák delegatióban tartott beszéde fölött.

Chambord gróf manifestuma óta a legitimista párt teljes fölbomlásban van. Az orleansok végleg lemondtak a fusioról.

Kübeck a római osztrák követ nem tett kísérletet arra, hogy a pápát Olaszországgal kibékítse. Az osztrák császár nem intézett sajtóközli levelet az orosz csárhoz.

Erzsébet királynét Münchenbe várják.

A török flotta Tunisba vitorlázott.

A reichsrath tegnap bizonytalan időre elnapoltatott.

gróf, társaságában megvizsgálni, melynek rajzát most csak azért mutatom be a tisztelt gyűlekezetnek, hogy tanubizonyossággal szolgálhasson az akkori s mostani újabb vizsgálatok összevágó eredményéről. Mint ezen rajzból láthatni, az eddig meddőknek tartott hatalmas képződésű rőthomokkó *) fekvényei közvetlenül a felső Nummulitképlet rétegszerte terül el, az alsó Nummulitképlet rétegei pedig hiányoznak. Más helyeken megfordítva áll a dolog, t. i. a rőthomokkó telepen közvetlenül az alsó nummulitképlet rétegszerte fekszik, a felső nummulitképlet rétegei ellenben hiányoznak, például: Sz.-László, Győr-Monostor, Gyalunál és számos más helyen. Állandólag, legalább az eddigi feltárásokból ítélve, csak a rőthomokkó telep van mindenütt jelen; miből önként következik, hogy a kolozsvári medence az alsó Eocen korszakban egy nagy tengerszemet képezett, melyben csaknem egyformán rakódott le ezen vörhenyes színű fővénny, valószínűleg a most is meglévő kovag Porphyrok anyagából, mert akkor a Trachitok még mind hiányoztak. Később e nagyobb tengerszem apró öblecekké (Fjord) alakult át, melyekbe helyenként különböző időszakokban a nummulitképlet különböző emeletjei rakodtak le. Csakis így magyarázható ki, hogy a hatalmasan kifejlődött rőthomokkó telepre, mely a kolozsvári medence egész fenekét fedi, néhol az alsó Nummulit rétegsorozat, legtöbbször a felső Nummulit képlet, és csak nagyon ritkán mind a kettő egymás felett rakódott le. Ezen összes rétegekre telepedett aztán később a felső Eocen (oligocen) alakulat.

Könnyebb áttekinthetőség végett nem árt megismerni azon rajzzal is, mely az általam most tervezett kolozsvári medence Eocen képletének egész rétegszerte van képviselve. Ezen rajzon (mely a hozzá tartozó bővebb magyarázattal együtt a magyar királyi Földtani Intézet évkönyvéhez lesz mellékelve) láthatni, hogy a rőthomok-

*) Rőt név alatt értem a vörös színnek sárgávali vegyületét, melyet a vörhenyes szó csak hiányosan fejezne ki.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, júl. 12.

— Reményi Ede tegnap este érkezett meg városunkba, Tordáról jöve s meghívás folytán a minoritarend vendégszerető házában szállt meg. Holnapi hangversenyére, melynek igen érdekes műsorozatát már korábban közöltük, nincs miért a közönség figyelmét föl hívunk. Reményi játéka oly műveltség, melyben csak nagy ritkán részesülhetünk s így bizonyára mindenki sietni fog, hogy e szép alkalmat fölhasználja.

— Árvai Gergely halálát jelentik a budapesti lapok. Irodalmunk e veterán bajnokának életéről a következő adatokat vesszük: Árvai Gergely, Vajtkán (Fehérmegye) 1790-ben pillant meg a napvilágot. A szorgalmas, de szegény ifjút vallásos és tudományos hajlama az érdemgazdag piarista-rendbe vitte, melynek tagjaként, mint kispap, Kecskeméten és Kőszegen nagy buzgalommal oktatta a fiatalokat. 1810-ben a praemontrei rendbe tért át, s mint segédlelkész, rendje csornai prépostságának titkára nagy szorgalommal működött, míg végül visszatért első hajlamához: a tanári pályához s Keszthelyt és Szombathelyt, mint tanár, majd mintigazgató nagy buzgalommal tanította a magyar irodalmat. Írói működése e száz harmadik és negyedik tízére esik. Litteratúránk mezején először a Desseffy „Felső Magyarországi Minervájá”-ban (1825) találkoztunk nevével, melyet később az „Egyházi Tár” és a „Bajzaék” „Atheneuma” nem egy jeles cikk alá jegyezve hozott. Szépirodalmunkat nem egy beszélylyel, költeménnyel és számos műfordítással gyarapította, mik közül Molliere Nők Iskoláját és Voltaire „Tankréd”-ját a magy. tud. társaság (1833-4) adta ki, mely Árvait 1834-ben nov. 8-dikán levelező tagjai közé sorozta. Árvai csakhamar visszavonult az irodalomtól. Idejét szerete jánoshidí javainak kormányzásával és csendes tanulmányokkal töltötte el, míg az aggkór a munkásságtól és közélettől bekövetkezett halála az életét elvonta. Áldás emlékére! (Invalidus.)

— Szegény Horvát Boldizsár is a proscibáltak listájára került — nő az igaz, csak a Magyar Polgárban. E tisztelt lap strázsamestere (a mennyiben „* jegy alatt ir.) „bakklovésnek”, a „tehetetlenség legegczatansabb bizonyítványának”, „fületlen farkatlan” intézkedésnek, „a Bach-kor maradványai előtt vágott bók”-nak nevezi a sajtóügyben kiadott rendeletet. A strázsamester ur különben ígéri, hogy bővebben hozzá fog szólni az ügyhez. Elvárjuk s most csak azt a néhány sort igatjuk ide, melyekkel az Ellenőr, a M. P. ez ideálja, kíséri a rendeletet: „A hivatalos lapnak vasárnapi számában megjelent a marosvásárhelyi sajtóbíró előtt követendő eljárást szabályozó igazságügyminiszteri rendelet. Ez eljárás meg egyezik azzal, mely a magyarországi sajtóbíróknál már életbe van léptetve.” Vajjon mi baja lehet a jó Polgárnak?

— A helybeli m. k. építészeti hivataltól a következő értesítést vettük: A nagyváradi-kolozsvári államutvonál folyó év július hó 11-én a forgalomnak átadatott, miről a tekintetes szerkesztőség tudás és tudatás végett ezennel értesítettük. Kolozsvárt, 1871 július 12-én. Székely János, főmérnök.

— A sétaterről. Öröndetes jelenséggé konstátáljuk, hogy közönségünk mindinkább kezdi sétatérünket valódi értéke szerint becsülni, mit különösen ez évben kora reggeltől késő estig a sétatér minden részében látható élénkség bizonyít. A sétatér legszorgalmasb látogatói is azt napról napra szebbnek találják s nem hiányzanak elismerő nyilatkozatok a sétatéri bizottmány tevékenysége iránt sem. Amde a kolozsvári közönség nem halátlan s igen gyakran megemlékszik a sétatér alapítójának halhatlan érdemeiről, ki a Szamos kavicsos medrét nemcsak magasb izléssel, de ezerekre menő anyagi áldozattal a mai gyönyörű sétatérrel helyettesítette. Ki ne ismerné e férfiú nevét, ki követ nagyobb részét agyag réteg fedi, mely az alatta lévő teleppel együtt eddigelé meddőnek találtatott, még a kiiszapolt maradvány sem mutatván fel, még göröcsövi (mikroskopikus) állatkákat sem; azonban mostani kirándulásom alkalmával a rőthomokkó telepen általam felfedezett s alább bővebben említendő Palaeotherium (Hajdanóc) állkapcsa határozottan kimutatja e telepnek az alsó eocen korszakhoz tartozását. Az említett agyagrétegre települtek az alsó nummulit alakulat szilárd mészközei, melyekben a Nummulites perforata és Nummulites Lucasana nevű Pénzigék vannak nagy mérvben elterjedve; a Puhányok (molusca) közül pedig két óriás kagyló: az Ostrea gigantea és Gryphaea Eszterházyi képeznek terjedelmes ponkokat (banc) bizonyos szintekben. Az alsó nummulit alakulatot ismét tömör agyagréteg borítja, melyet a benne rejlő osztrigákról (Ostrea Hibrida, O. multicostata, O. uncinella) Ostrea tállyognak neveztem el.

Erre következik a felső nummulit alakulat márgás meszes és homokos közei, melyek igen dúsak kővületekben. Ezek között a Nummulites laevigata, intermedia, mamillata és Leymeriei játszódnak a főszerepet, valamint számos Tuskönczök (Echinoidea) melyek különböző szinteket alkotnak; köztük óriás csigák Cerithium és Fusus alakban.

A felső nummulit alakulatot is tömör agyagréteg borítja néhol hatalmasan kifejlődve, s minthogy telítve van sajátos Mohóczokkal (Bryozoa) ezért Bryozoa-tályog nevet nyert.

Ezen sorozatból kitűnik, hogy mind az alsó- mind a középső-Eocen képlet emeletjeit, sajátos vezény kővületek által megkülönböztethető, hol vékonyabb- hol vastagabb tömör, agyag rétegek választják el egymástól.

(Folyt. köv.)

hálánkat és unokáink halálát annyira kiérdemelte, ki ma is nemcsak szakértő tanácsával, de tetemes segélyvel is támogatja a sétatéri bizottságot s ujabban is az „arena” megcsontult jegénye körének kiegészítésére szükséges jegényeket ajándékozott. E férfiú tiszt. városi tanácsos Schütz József ur. Eljen sokáig! hogy minél később kerüljön azon sokszor hallott óhajtat valósulásra, hogy Schütz József-nek sétatérünkön méltó emlékszóbor emeltessek.

— A postaközeledés Szeben s Kolozsvár között teljesen helyreállott.

— Özv. Szász Ferencné a sétatér számára 9 darab nagy oleandert ajándékozott, melyek a kioszk körül felállítva sétatérünk ezen legdiszesebb pontját még diszesebbé fogják tenni.

— Laporte Célestine felsőbb leány nevelő intézetében folyó hó 22-én fognak a nyilvános vizsgálatok megtartatni, melyekre a növevelés s általában a tanügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívottak.

— A helybeli polgári tanodában tegnap és ma tartattak meg az évi közbizálatok szép közönség jelenlétében; a tanulók magyar és német nyelvtan, szám- s mértan, föld- s természetrajzból vizsgáltattak meg, azon felül közszemlére voltak kitéve a rajzok, szépirási példányok és az írásbeli dolgozatok.

— „A román nemzet erdélyi irodalmi és művelődési egyetért” jövő aug. 7-ikére hívta össze az elnök, Bologna és jegyző, Russu, Fogarasba, mint a „Gazetta Transilvaniei”-ből látható.

— Az erdélyi evangélikusok főconsistoriuma, e hó 6-ikán kezdve, Szebenben ülésez. Az elnökli superintendenstől részét vesznek a tanácskozásban Brandsch. Müller, Obert — lelkészek; a világrészről b. Bedeus, Schuller-Libloy, Dr. Trausenfels, Löw, Kästner és Gebbel urak.

— Sapientis est mutare consilium. Igen tréfás mulatság most olvasni a baloldali lapokban, hogyan szidják Horn Edét, egy lapjában nem rég megjelent cikksorozataért. Horn ur ugyanis megunt a baloldali dicsőséget s most nagy szerényen kínálgatja magát Horváth Boldizsárnak és Jókainak, hogy alkossanak ok hárman „reformpartit”, mert mind Horn, mind Jókai nagy kár, hogy a baloldalon fecséreljék el jeles tehetségeiket, mikor ministerek is lehetnének: Az ellenzéki lapok természetesen nem igen csirógatják ezért Horn urat s az egyik plane „Hornviehsenche”-nak nevezi ez eljárást, különösen azért, mivel Horn a germanisatio ellen indított agitatót érletlen nyelvelésnek keresztelék. A legfurcsább a dologban az, hogy midőn előbb, s nem is oly rég, a jobboldali lapok nem találták Hornt ép oly nagy portentumnak: volt mit halljanak t. baloldali collegáiktól, most meg már ezek és pedig sokkal keményebben dorongolják a jövő — finánczministerét. Csak üssék, mi valóban nem bánjuk.

— A tordai kereskedő ifjuság a tordai Széchenyi liget javára f. év július 2-án julialist rendezett, melynek volt összes bevétele 315 frt, összes kiadása 163 frt, és maradt tiszta jövedelem 152 frt, mely összeget az illető bizottmány a helybeli kisegítő-pénztárba helyez el, addig is, míg azt a Liget szépitésére czélszerűen felhasználhatná. Ez összeghez ajándékaikkal hozzájárultak: n. m. Fogarasi Mihály erdélyi püspök 5 excellenciája 5 frt, tekintetes Kecskeiméti Sámuel ur 3 frt, Lutsch Sámuel ur 1 frt, Folin Moritz ur 1 frt, kiknek a czél érdekében köszönetét nyilvánítja, Torda, júl. 9. A bizottmány nevében: Harmath József, elnök.

— Váratlan munkatárs. Egy St.-Clouban lakó zeneszerző a háboru alkalmával Párisba menekült. De itt nagyon furta az oldalát, hogy ő st.-cloudi házában ott hagyta egy befejezetlen zenekölteményének — melytől igen sokat vár — partitúráját. A legelső alkalmat tehát, midőn vesztély nélkül tehetne, megragadta, hogy a fétett partitúrát elhozza. Kilopódzott tehát St.-Cloubba, de oh borzalom! házat leegye s abban mindent elpusztulva talált, csak a kormos falak meredtek az égre. Ott busongott tehát, mint egy musikális Márius Carthago romjain. De egyszer csak megakad szeme az egyik kőfalon. Abban volt az a szekrény, melybe partitúráját rejtette volt. S íme, a kulcs is a zárban. Odarohan, fölnyitja s csakugyan megtalálja a keresett papírsomagot sértetlenül. Keblére rejtí kincsét s visszaszarohe vele Párisba. Ott aztán leült zongorájához, hogy eljátszsa szerzeményét. Mily nagy volt azonban meglepetése, mikor az általa befejezetlenül hagyott partitúrát idegen kéz által gyönyörűen befejezve s az utolsó lapon a következő, német nyelven írt sorokat találja: „Kedves collega! Fogadj szívesen közreműködésemet. Ha zeném megtalálná nyerni az ön tetszését, megismerkedhet velem; lakásom majnai Frankfurtban, a Götthe-téren van. Könneman, a 22-ik sorszred karmestere.”

A szerkesztő postája.

— „Liuntika”, helytt. Ne bántuk a lecsöndesülésre tért szűnyádó szenvedélyeket. Bár maga ez ott ösmerős hang álláspontunk igazolására szolgálhatna: inkább megtagadtuk magunktól ez elégtételt, hogyssem kicsinyes haszonért nagyobb veszélyt kockáztassunk. Félretettük.

KÖZGAZDASÁG.

A biztosításügy közgazdászati jelentősége.

(K. L.) A biztosítás az ujjab civilisatio egyik legnagyobb eszméje, melynek mint a gáznak, hordereje, fejthetősége határait korunk meg ki nem mérheti. Vannak eszmék, intézmények, melyeket egyes korszakok idéznek elő, mert szükségök van rájuk, kifejteneik és alkalmaznak, de egyszersmind el is viselnek: mint látni fogjuk, a biztosítás nem ezen átmenti eszmék és intézmények közé tartozik.

A véletlen, a fatum, mint Damocles-kard függ az emberiség feje fölött, a fatum rettegése és rettetgetése volt és meg lesz: az ókor meghajolt előtte, a középkor a vallásban keresett vigasztalást, az ujjabkor egyik mentőszél a biztosítást fejtette ki. Innen van, hogy a francziák a biztosítást a véletlen eliminatójának szeretik definiálni.

Bár mily sebesen haladjon is culturánk, bármennyire sikerüljön is megfőkezni az elemeket; lehetnek egyes eszmék, mint a Frankliné, ki a villámot leveztette az emberiség fejről: nem lehet tagadnunk, hogy a leforrázó dér, a romboló árviz vagy jégvihar, a szélvész ragadta tüztenger, a hajóinkat elsodró tengeri vész előtt, minden civilisatiónk daczára meg kell adnunk magunkat, el kell, hogy készüljünk, a míg a közeledő halál ellen soha sem lesz orvosság. Az emberi életet, az emberi munkásságot lankasztó, visszaejtő elemek folytonos támadásai ellen lett alkalmazva a biztosítás, mint a mely hivatva van, hogy az ujjabkört a sysiphusi munka kínérzetétől felszabadítsa. Hol a munka gyümölese a biztosítás védpaizsa alá van helyezve, ott a biztosítás le van győzve. A biztosítás eszméjét a vihar költötte fel, a tengeren jött reá az emberiség. Belátta, hogy a kalózok, s különösen az elemek rohamával szemben az egyes erő, sőt egész törzsegek ereje gyakran megtörik; az elővigyázat azon gondolatot költötte fel, hogy gondoskodjanak azoi esetre, ha fogságra jutnak, vagy hajótörést szenvednek; e végre egyes kereskedőházakhoz fordultak, azok részére lemondtak vagyonuk, nyereségök bizonyos részéről, hogy a többi részt megmenthesék vagy birhassák. Előállt a biztosítás eszméje.

Miként a csapásokat egyelőre egyeseknek kellett elhordozniok, ugy a biztosítást is kezdetben igen kevesen vették igénybe, s azon kevesek egyes kereskedő házak vállalták el. De csakhamar belátták, hogy egy két hajó biztosítása a croesusi vagyont is kockázra veheti: terjesztetni kezdék, az associatio eszméjét segítségül hivaták, utat törtek, hogy sok hajó díjából fedezhessék az elszerecsétlentől; vagyis, hogy a biztosítást a nagy számok törvénye fedezete alá helyezték. A tengeri biztosítás terén kifejtett gondolatot majd átvitték az emberéletre, tüzre, jégre: kifejtettek a biztosítási ágak, kifejtettek a biztosítási rendszerek, társasági formák.

Az eszmét tehát, mely a görög-római civilisatio korában, mint csira élt, a középkorban fejlődésnek indult, a XVIII század mivelés alá vette: s ma már mint óriás fa áll, mely gyökereit a századok mélyébe veti, s koronája árnyában millióknak nyújt oltalmat; a civilisatio azon eszméi közé küzdte fel magát, melyek mivel multjok van, életet, mivel a társadalomban szereppel vannak felruházva, a tudománytól elismerést, s mivel a haladás és cultura tényezőivé emelkednek, a kormányoktól és törvényhozásoktól állást, védelmet, jogokat követelnek.

S ezt annyival inkább megérdemli, mert folyvást fejlik, még mind ifjuságát éli, culminatójáról ez időszert szó sem lehet. A négy ismertebb biztosítási ág mellett, majd mindenkinek meg van ágazata: az életbiztosítás a betegség, sérülés és háboru esélyeit is már üzletkörébe vonta; a tűzbiztosítás ma már nemcsak mint kezdetben épületeket, hanem ingóságokat, gyárakat, mindent felvesz, nem tekintve, hogy villám, vagy kirobbanás semmisíti is meg; már ma a gazdaszat nem csak jégverés, de egyszersmind dér, eliszapolás ellen is oltalmat kap; a hitel-biztosítás nem csak a real, de egyszersmind a személyi hitel, árverésnél veszteség, Angliában a haszonbér elvesztése ellen is társaságokat állított; szóval, az érték, tőke és hitelbiztosítás minden ága és ágazata — az állat és takarmány biztosítást nem is említve — oly nagyszabású merveket vett, hogy a biztosítás eszméje fejthetősége, gyakorlatiassága iránt a világ teljesen meggyőződött.

De nem csak multja és jelene, de jövőjéről is beszélhetnénk. A tudomány, számtan és statistika halad, irt, tisztít és tért egyenget: a biztosítás elmélete és gyakorlata emberei mindenütt ott vannak, terveznek és szerveznek, s a társaságok mint a cultura missionariusai a „véletlen” vadon elemeivel szembe állnak. Mennyi minden ellen áll fenn más társaság, mi nálunk nincs, mennyi mindenféle új projectumok kerülnek naponta fel: ha elmondanók, a laicus legfelebb szánalmas mosolyt érezne; míg mi, kiknek a biztosítás eszméje fejthetőségében oly erős hitünk van, mint volt egy Fultonnak a gőzé iránt: a biztosítás terét úgy nézzük, mint csillagász a másoknak sőtét irt, melyen naponta ujjab meg ujjab planéta merül és merülhet fel. Ki a biztosítás eszméjét egész nagyságában felfogja, legkevésbbé sem kételkedik, hogy naponta ujjab meg ujjab biztosítási ágak fognak felmerülni, s hogy alig van eszme, mely az emberi vagyon és munkásság fentartásában, a családi élet rendezésében, az emberiség háztartása emelésében, nagyobb szerű hivatással volna felruházva.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 11-én 5%. Metalliques 100 frt 59.25. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.90. 1860. Kölcsön 101.10. Bankrészevény 770. Hitelintézeti részvény 283. frt. 284.50. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 123.50. Ezüst 121.20. Cs. kir. arany 5.84. Napoleondor 9.86 5/10.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.90. Temesi 77.50 Erdélyi 75.75. Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, Julius — 11-én 1871

Goldstein Adolf, kereskedő, Pestről. Blumenfeld, ügyvéd, Tordáról. Máthé István, hivatalnok, N.-Váradról. Dr. Bierst, Segesvárról. Puskás János, bíró, Pestről. Török Károly, szolgabíró, B.-Hunyadról. Alite Fűrs, mérnök, Bécsből. Kálmán Ferencz, kereskedő N.-Váradról. J. F. Maurer birtokos, Bécsből. Goosch Károly, kereskedő, Bécsből. Falk Károly, kereskedő, Pestről.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóság irányában válvál felelősséget a szerk.

(244)

(2-6)

Új sorsjegy-csoportok

részletfizetés mellett a legközelebbi huzásokra

jul. 15 és 30-kán, aug. 1 és 15-kén, sept. 1-sején.

Mindjárt az első részlet befizetése után s a fizetések folytán játszhatni

egészen egyedül minden nyerőire

a csoportban foglalt sorsjegyeknek, melyek successive kiszolgáltatnak a részlet-jegy határozmányai szerint. E szerint tehát már a fizetések teljesítése közben eredeti sorsjegyek birtokába juthatni.

Első csoport	5%-os 100 frtos 1860-diki jegy, huzása aug. 1-sején 3%-os teljesen befizetett huzása aug. 1-sején 400 frankos török-sorsjegy	évenként 8 huzás 1 milliót meghaladó főnyerővel és 4 frt és 12 frank kamattal. E csoport ára: első részlet 10 frt s további 24 havi részlet ára 10 frt.
Második csoport	5%-os 100 frtos 1860-diki jegy, huzása aug. 1-sején Salm-jegy huzása aug. 1-sején Waldstein-jegy huzása aug. 15-kén. Szasz-Meiningeni sorsjegy, huzása nov. 1-sején.	évenként 12 huzás körülbelül 1 milliónyi főnyerővel és 4 frt kamattal. E csoport ára: 1-ső részlet 10 frt. és további 30 havi részlet ára 10 frt.
Harmadik csoport	3%-os teljesen befizetett huzása aug. 1-sején 400 frankos török-sorsjegy huzása sept. 1-sején. 50 frtos magyar díj-sorsjegy, huzása aug. 15-kén. Braunschweigi-jegy, huzása aug. 1-sején. Clary-jegy, huzása július 30-dikán. Stanislaw-jegy, huzása oktob. 15-dikén.	évenként 24 huzás 2 1/2 milliót meghaladó főnyerővel és 12 frank kamattal. E csoport ára: első részlet 12 frt. és további 30 havi részlet ára 12 frt.

A kamatok az első részlet befizetési napján kezdve a bevételt illetik. Bélyeg egyszer s mindenkorra csoportonként 2 frt 55 kr. Az első részlet és a bélyeg befizetésére részletjegy szolgáltatni ki, melyben a sorsjegyek sorozatai és számai följegyzve, s mely a birtokost a fentebbi előnyök iránt biztosítja.

Minden Osztrák-Magyarországban létező sorsjegyek egy egyenként, mint tetszés szerint összeállított csoportokban rész-fizetésekre jutányosan adhatók el.

1871 szeptember 1-sején a

200.000 frtos főnyerőt

egy tölem kiállított részletjegy ütötte meg.

EDUARD FÜRST bankháza Wien, Stephansplatz.

Július 5-kén 1871.

(76)

(20-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- Tűzkárok ellen.
- Szállítványi áruk — uton elkárosodása ellen.
- Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- halálesetben fizetendő tőkéket;
- a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- gyermeknek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- temetkezési költségeket;
- közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat.**

Életbiztosítási példák.

I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2 — 4 — 6 — 8

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 fr. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/4 évenként, havonként

3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenképpen bővebb felvilágosítás-sal szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügnöksége Kolozsvártt.

(Főter 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

(226)

4-*

Aratógépek	ára	450 és 500 forint.
Szénagyűjtőgépek	"	125 "
Gubicz-féle vasekék	"	20 "
Vidats-féle vasekék	"	18 és 19 "
Eketaligák	"	10 és 13 "

Kaphatók:

JANKÓ VINCZE
gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

Központi szállítási rakhely a „Golyához“ címzett gyógy-szertár Bécsben.

Öväs: Tapasztalván, hogy az enyéimnek szóról szóra után-nyomott, sőt a közönség ámitása végett hamisított név-aláírással ellátott használati utasítványokkal árutatnak Seidlitz-porok, s evégett a kül-alak hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felesérldtethetnek, ezen hamisítványok vásárlásától azon megjegyzéssel óvok mindenkit, miszerint: „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája hasonló készítményektől megkülönböztetésül saját véd-egyen és aláírással van ellátva.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. Használati utasítás minden nyelven.

E porok rendkívül s a legelterjedtebb esetekben bizonyonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint azt sok ezer a császári birodalom minden részeiből kezeinkhez küldött háló-iratok a legrészletesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulás-soknál, emésztelenségnél, gyomorhővénél, továbbá görcsök, vese és ideges bajokban, szivdobogásnál, ide-gesség okozta fűfűjás, vértolulás, csúszos fogfájdalomnál, végül hysteriára, bűkőrra és huzamos hányásra-hajlammal a legjobb sikerrel alkalmazhatnának, s a legártóbb gyógyhatást eredményezték.

Valódi minőségben kapható:

Kolozsvártt: Binder K., Wolf J., dr. Hintz György és Engel J. gyógytárai-ban és **Karváz József** kereskedésében. (133)

Décsen: Krémer Samu.

Dévan: Lengyel Gergely, gyógyszer.

Besztereczn: Szongott György.

Brassóban: Jekelius Nándor, gy. Schneider F., Eremias Döme.

Maros-Vásárhelyt: Bucher M.

N-Szebenben: Müller K. gyógy., Sill Mihály.

Kőhalmon: Nagelschmied özv.

Krassóban: Bártok Sándor.

M-Ujvártt: Ujváry Sándor gyógyszer.

N-Váradon: Janky Antal, Kiss Samu.

Szegsvártt: Teutsch J. B.

Szászsebes: Binder F., gyógyszer.

Szászváros: Spech Gusztáv, gyógyszer.

Szerdahelyt: Schimert F., gyógyszer.

Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cézgeknek létezik még ezen kívül:

A norvégiai Bergen városból való legtisztább és leghatályosabb

valódi Dorsch-halmájzsir-olaj.

Ára egy üvegnek 1 frt.

Minden üveg, más halmájzsir-olaj-fajtól leendő megkülönböztetés végett védjeggyel van ellátva. A valódi Dorsch-halmájzsir-olaj mell és tüdő-bajoknál, scrophulus és rachitis betegségekben legjobb gyógyhatással van; meggyógyítja a legelidültébb köcsvény- és csúzbajokat, valamint az időségi bőrkütegeket. Ezen legtisztább és leghatályosabb halmájzsir-olaj faj a Dorsch-halnak legmondosabb egybegyű-tése és kiválogatása által nyeretik, és általában semmi vegytani kezelés alá nem vonatik, hanem a be-pe-csételt eredeti üvegekben lévő folyadék épen és ugyanazon állapotban van, mint az közvetlenül a termé-szet által nyújtott.

MOLL A., gyógyszerész és vegyész Bécsben.

(243)

(3-3)

Eladó birtok!!!

Hunyadmegyében, Déva várossá-ban lévő belső-telek, hozzátartozóival, ugyancsak Hunyadmegyében az ajtoni rész-birtok örök áron eladók. Értekez-hetni Gyéresen gr. Teleky Gusztáv urnál.

(224)

(7-*)

Egy irni és olvasni tudó, értelmes, józanéletű s hely- ismerettel bíró egyén, mint kihordó, alkalmazást nyerhet e lap kiadója Stein János-nál. Olyan, ki a német nyelvben is jártas, előnyben részesül.

IRODALMI UJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyll. könyvtáros- s kiadó-nál Kolozsvártt megjelentek s minden hazai könyvtárúsnál

kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísérté GROISZ GUSZTÁV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása azon sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kívánván a munkának gyakorlati iránya, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felkeresését könnyíti;—azonban a törvény minden egyes címét és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon cím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és kellőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjúságnak is hasznos tankönyvül szolgálhat;—végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszersmind a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvettettek.

Azon körülmény, hogy szerző e munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának mint semmitűzősnek az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelemben tartattak és felhasználattak, melyek pedig a törvény kellő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyészésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Kócsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. fótanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 52 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

A FORRADALOM.

Írta QUINET EDGAR. Francziából fordította gróf Károlyi Tibor.

I. kötet. Két kötet ára 5 frt.